

Odborný seminár
**ENVIRONMENTÁLNE OZNAČOVANIE
V PRODUKCII A SLUŽBÁCH**

11. máj 2011

Stredoeurópska vysoká škola v Skalici

Tvorba národných a európskych environmentálnych kritérií

Ing. Anita Gajarská

anita.gajarska@sazp.sk

**SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

ENVIRONMENTÁLNE OZNAČOVANIE PRODUKTOV

- dobrovoľný nástroj environmentálnej politiky,
- preventívny prístup v oblasti ochrany životného prostredia,
- pozostáva z procesov :
 1. tvorby environmentálnych kritérií na produkty,
 2. posudzovania zhody vlastností produktu s vopred stanovenými environmentálnymi kritériami.

SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA

Cieľ environmentálneho označovania

Cieľom environmentálneho označovania produktov je:

„zmiernenie negatívneho vplyvu spotreby a výroby na životné prostredie, zdravie, klímu a prírodné zdroje“.

Schéma je určená na **propagáciu produktov**, ktoré sa vyznačujú veľmi dobrými environmentálnymi vlastnosťami, prostredníctvom používania environmentálnych značiek

„Environmentálne vhodný produkt“

„Environmentálna značka EÚ“.

**SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

Environmentálne kritériá

Produktom, ktorým bolo udelené právo používať **národnú** a/alebo **európsku** environmentálnu značku **musia plniť vopred stanovené environmentálne kritériá**, ktoré sú :

- založené na najlepších env. vlastnostiach produktov na trhu,
- pochopiteľné,
- aplikovateľné,
- založené na vedeckých dôkazoch zohľadňujúc najnovšie výrobné technológie,
- nadštandardné oproti právnym a technickým požiadavkám,
- merateľné a reálne dosiahnuteľné,
- zamerané na najvýznamnejšie environmentálne vplyvy produktov počas ich celého životného cyklu, najmä na :

**SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

Environmentálne kritériá

- produkciu emisií do všetkých zložiek životného prostredia (napr. CO, CO₂, NO_x, TZL, SO₂, AOX, VOC, hluk, vibrácie, CHSK, BSK),
- spotrebu energie a zdrojov (energetická a materiálová efektívnosť),
- produkciu odpadov (zníženie produkcie, recyklácia odpadov, opätovné použitie materiálov, resp. produktov),
- používanie nebezpečných chemických látok a zmesí (obmedzenie, prípadne zákaz používania nebezpečných chemických látok a zmesí a ich nahradenie menej rizikovými látkami, prípadne alternatívnymi materiálmi všade tam, kde je to technicky uskutočniteľné),
- biodegradovateľnosť materiálov, toxicita
- bezpečnosť a zdravotné hľadiská,
- sociálne a etické aspekty s odkazom na medzinárodné dohovory a etické kódexy.

**SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

Environmentálne kritériá na produkty (výrobky a služby) sa tvoria :

- v rámci národnej schémy

v zmysle požiadaviek zákona č. 469/2002 Z. z. o environmentálnom označovaní výrobkov v znení neskorších predpisov

-v rámci európskej schémy

podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 66/2010 o environmentálnej značke EÚ.

Tvorba národných environmentálnych kritérií – osobitných podmienok na skupiny produktov

Návrhy na určenie skupiny podávajú výrobcovia, dovozcovia, spotrebiteľia, štátne orgány, odborné inštitúcie.

Navrhovaná skupina musí spĺňať nasledujúce podmienky:

- skupina musí predstavovať významný objem predaja a obchodu na vnútornom trhu
- má v jednom alebo vo viacerých štádiách životného cyklu významný vplyv na životné prostredie
- predstavuje významný potenciál na zlepšenie životného prostredia prostredníctvom spotrebiteľského výberu
- významná časť obratu z predaja produktu sa získa z predaja určeného na konečnú spotrebu a použitie

SAŽP zabezpečí v spolupráci s autorizovanými a akreditovanými osobami, vedecko-výskumnými inštitúciami, vysokými školami, odbornými inštitúciami, príp. výrobcami vypracovanie **technickej správy**.

**SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

Tvorba národných environmentálnych kritérií – osobitných podmienok na skupiny produktov

Technická správa musí obsahovať:

- profil priemyslu, prieskum trhu (objem výroby, spotreby, sortiment na trhu)
- charakteristiku skupiny produktov, technológie výroby vrátane negatívnych vplyvov na životné prostredie v rámci celého životného cyklu produktov, vlastnosti produktov,
- porovnanie produktov jednotlivých výrobcov a technológií v SR,
- presné vymedzenie skupiny produktov, definície odborných pojmov,
- základné požiadavky a parametre, ktoré sú podmienkou uvedenia produktu na trh,
- špecifické požiadavky a parametre (**environmentálne kritériá**), ktoré odlišujú produkty s environmentálnou značkou od ostatných produktov v príslušnej skupine produktov s prihliadnutím na súčasnú úroveň vedy a techniky tak, aby boli pre výrobcu alebo predajcu reálne dosiahnuteľné

SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA

Tvorba národných environmentálnych kritérií – osobitných podmienok na skupiny produktov

Na základe technickej správy sa vypracuje **návrh Oznámenia MŽP SR** o určení skupín produktov a osobitných podmienok na udelenie národnej environmentálnej značky pre príslušnú skupinu produktov.

➤ **Oznámenie MŽP SR** je technický predpis, ktorý stanovuje osobitné podmienky na udelenie národnej značky pre určitú skupinu produktov s platnosťou **na 3 roky**.

➤ **Osobitné podmienky obsahujú:**

- a) základné požiadavky (všeobecne záväzné právne predpisy vzťahujúce sa na predmetnú skupinu produktov),
- b) špecifické (environmentálne) požiadavky postavené **nad rámec** platných právnych predpisov a technických noriem.

**SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

Tvorba národných environmentálnych kritérií – osobitných podmienok na skupiny produktov

Schvaľovací proces

- Pripomienkovanie **návrhu Oznámenia MŽP SR**:
 - uverejnenie na internetovej stránke SAŽP počas 30 dní
 - pripomienkovanie Komisiou DNEP (odborný poradný orgán ministra životného prostredia, ktorý je tvorený zástupcami orgánov štátnej správy, obchodu, priemyslu, vedecko-technických inštitúcií, mimovládnych organizácií),

- Schvaľovanie **návrhu Oznámenia MŽP SR**:
 - predloženie a schvaľovanie návrhu na Operatívnej porade ministra životného prostredia SR

- Od roku 1997 až doteraz boli riešené osobitné podmienky (environmentálne kritériá) pre **33** skupín produktov.

Osobitné podmienky – súčasný stav

- platné osobitné podmienky pre cca **20 skupín produktov** :
 - sorpčné materiály, cementy, ocelové smaltované vane a sprchovacie misy, mleté vápence, lepidlá a tmely, biodegradovateľné plastové materiály a produkty z nich, vykurovacie kotly na plynne palivá vybavené horákom s ventilátorom alebo atmosférickým horákom, tuhé ušľachtilé biopalivá, zariadenia na spaľovanie tuhej biomasy a ďalšie
- **4 skupiny produktov** sú v súčasnom období v revízii (*murovacie materiály, radiálne plášte pre osobné automobily, plynové infražiariče, papier tissue a produkty z tissue*),
- v roku 2011 plánované riešenie osobitných podmienok na **1 novú skupinu produktov**.

**SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

Tvorba európskych environmentálnych kritérií pre Environmentálnu značku EÚ

Prijatiu environmentálnych kritérií Európskou komisiou predchádza zložitý proces konzultácií s rôznymi zainteresovanými stranami na úrovni členských štátov a aj na úrovni samotnej Komisie.

Výbor EÚ pre environmentálne označovanie (ďalej len „EUEB“) (článok 5 nariadenia)

1. Komisia zriadi EUEB zo zástupcov príslušných orgánov (ministerstvo, poverená organizácia) a ďalších zainteresovaných strán.
2. EUEB prispieva k vypracovaniu a k revízii kritérií pre environmentálnu značku EÚ a k preskúmvaniu uplatňovania schémy environmentálnej značky EÚ.
3. Komisia zabezpečí, aby EUEB pri vykonávaní svojich činností dodržiaval vyváženú účasť všetkých zainteresovaných strán – príslušných orgánov, výrobcov, dovozcov, poskytovateľov služieb, NGO, spotrebiteľov a iných.

**SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

Tvorba európskych environmentálnych kritérií pre Environmentálnu značku EÚ

Postup pri vypracovávaní a revízii kritérií pre environmentálnu značku EÚ

(príloha 1 nariadenia)

A. Štandardný postup

Po konzultácii EUEB môže Komisia, ČŠ, príslušné orgány a ďalšie zainteresované strany (výrobcovia, maloobchodníci, NGO, dovozcovia, spotrebitelia) začať viesť vypracovávanie alebo revíziu kritérií pre environmentálnu značku EÚ.

Ak sú vedením vypracúvania kritérií poverené iné takéto zainteresované strany, musia preukázať odborné vedomosti o produktoch, schopnosť viesť postup nestranne a v súlade s cieľmi Nariadenia.

Vzhľadom na to sa uprednostňuje konzorcium pozostávajúce z viac ako jednej záujmovej skupiny.

Tvorba európskych environmentálnych kritérií pre Environmentálnu značku EÚ

Strana, ktorá iniciuje a povedie vypracovanie alebo revíziu kritérií vypracúva nasledujúce dokumenty:

- **predbežnú správu**
- **predbežný návrh kritérií a súvisiaca technická správa**
- **záverečnú správu a návrh kritérií**
- **príručku pre potenciálnych používateľov environmentálnej značky EÚ a pre príslušné orgány,**
- **príručku pre orgány, ktoré zadávajú verejné zákazky.**

Tieto dokumenty sa predložia Komisii a EUEB.

**SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

Tvorba európskych environmentálnych kritérií pre environmentálnu značku EÚ

B. Skrátený postup v prípadoch, keď boli kritériá vypracované v iných schémach environmentálneho označovania typu I podľa EN ISO 14024

-Komisii sa predloží jediná správa. Správa bude obsahovať časť, ktorá preukáže splnenie technických a konzultačných požiadaviek, návrh kritérií, príručku pre potenciálnych používateľov environmentálnej značky EÚ a pre príslušné orgány a príručku pre orgány, ktoré zadávajú verejné zákazky.

-Ak Komisia schváli materiály, tieto sú vystavené na obdobie 2 mesiacov na internetovej stránke Komisie za účelom verejného pripomienkovania.

-Na žiadosť ktoréhokoľvek ČŠ sa uskutoční otvorená pracovná skupina k návrhu kritérií s účasťou všetkých zainteresovaných strán.

Tvorba európskych environmentálnych kritérií pre environmentálnu značku EÚ

C. Skrátený postup pre nepodstatnú revíziu kritérií

Komisia vypracuje správu, ktorá bude obsahovať:

- odôvodnenie potreby plnej revízie kritérií a dôvody, pre ktoré nepostačuje jednoduchá aktualizácia kritérií,
- technická časť, v ktorej sú aktualizované predchádzajúce trhové údaje,
- predbežný návrh revidovaných kritérií,
- kvantitatívne vyjadrenie celkových environmentálnych vlastností,
- revidovaná príručka pre potenciálnych používateľov environmentálnej značky EÚ a pre príslušné orgány,
- revidovaná príručka pre orgány, ktoré zadávajú verejné zákazky.

Komisia zverejní na svojej internetovej stránke správu na obdobie 2 mesiacov za účelom verejného pripomienkovania. Na žiadosť ktoréhokoľvek ČŠ sa uskutoční otvorená pracovná skupina k návrhu kritérií s účasťou všetkých zainteresovaných strán.

Tvorba európskych environmentálnych kritérií pre Environmentálnu značku EÚ

Ustanovenie kritérií pre environmentálnu značku EÚ

(článok 8 nariadenia)

- Návrh kritérií schvaľuje EUEB a po jeho schválení sa návrh predloží Európskej komisii.
- Ak je finálny návrh kritérií odsúhlasený, prezentuje sa na stretnutí Regulačnej komisie národných autorít členských štátov, ktorí o danom návrhu hlasujú.
- Ak sú environmentálne kritériá schválené a prijaté, vydajú sa vo forme rozhodnutí Komisie (ES) a sú publikované v L-sérii Úradného vestníka EÚ.

**SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

Rozhodnutia Európskej komisie – súčasný stav

- platné rozhodnutia Európskej komisie pre **26 skupín produktov (z toho 2 služby)**
 - turistická ubytovacia služba, kempingová služba
 - pracie prostriedky,
 - drevený nábytok, drevené podlahové krytiny,
 - tissue papier, mydlá, šampóny a vlasové kondicionéry,
 - náterové farby a laky, obuv
 - univerzálne čistiace prostriedky a čistiace prostriedky pre sanitárne zariadenia,
 - televízory, osobné počítače, prenosné počítače, a ďalšie

- riešenie environmentálnych kritérií na **3 nové skupiny produktov**: „Budovy“, „Tlačový papier“, „Novinový papier“.

**SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

Záverečné zhrnutie

Prostredníctvom environmentálnych kritérií je možné zabezpečiť :

- usmerňovanie a ovplyvňovanie výrobného procesu ako aj projektovania produktu s cieľom minimalizácie významných negatívnych environmentálnych vplyvov, a
- dodržiavanie požiadaviek na vysokú ochranu prostredia pred znečistením.

**SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

Viac informácií nájdete na :

www.sazp.sk

<http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>

Kontakt:

Slovenská agentúra životného prostredia

Centrum odpadového hospodárstva a environmentálneho manažérstva

Odbor environmentálneho manažérstva

Pažitná 84

917 01 Trnava

Tel: 033/5907 813

e-mail: c-cohem@sazp.sk

**SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

Ďakujem Vám za pozornosť!

**SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA**

